

פחד דוד

עלון שבועי בעניני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-8566233
ירושלים: רח' בית גן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות מנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל וגבר הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 650

משכיל לדוד

פרשת יתרו

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ואמנם, יציאתו של יתרו מעירו מדין, היא שהורידה ממנו עתה את התואר כהן מדין, ובני עירו כלל לא המשיכו להסתפק שמה יחזור אליה בתור כהן. שכן, כל זמן שנשאר בעירו, הרי המשיך הספק לכרסם בו. בפרט שהיו עמו בתו ציפורה ובניה והם שחזיקו את לבו בקדושתם, הרי שאמות שהוא התחזק באמונה בה', אבל עדיין לא עזב את עירו, לא עזב את הספק שבמדין, ואכן, זה מאד פגע בו בעבודת ה'. ואף שהתחזק בעבודת ה', עדיין הוא לא עזב לגמרי את העיר.

אבל עתה, הבין שכדי להיות דבוק בה' צריך לגמרי להסתלק מהספיקות, מעמלק שהוא בחינת ספק. ואף שאמנם אין בלבו שום ספק על אמיתות ה', אבל כיון שנשאר בעירו ולא הלך עם בתו ציפורה ובניה אל המדבר, דומה הדבר שהוא עדיין מסתפק. ודבר זה מהווה חילול ה' כלפי בני מדין, הרואים שאינו חפץ לצאת אל המדבר לקבל עול תורה.

ואם תאמר כי חשש מבני מדין שילחמו בו, זה אינו. שהרי כתיב (שמות י"ד) "ה' ילחם לכם". לכן עתה, כאשר עזב את מדין דומה הדבר שהסיר את הספק לגמרי מלבו, ולכן החליט לצאת אל המדבר לקבל את התורה ועשרת הדברות, זאת מחמת השמועות ששמעו, הם שחזיקו את לבו לצאת אל המדבר.

ועוד נוכל להסביר במעלתו של יתרו. הנה רש"י כתב על הפסוק וישמע יתרו; מה שמועה שמע ובא וכו'. הנה מילת "ובא" עולה בגימט' כמנין עשר (עם הכולל), כנגד עשרת הדברות שה' נותן לישראל. דהיינו, עיקר שמיעתו של יתרו ורצונו לבוא, ורצונו לאמת בלבו את אמונת ה' היתה, כי רצה לבוא לקבל את התורה.

ובביאור הדבר; יתרו לא בא להתגייר משום שהיתה לו נגיעה כי הוא רוצה להיות חותן המלך, שהרי יתרו היה מלך וכהן במדין, ויכללהשאר חשוב יותר בעירו אם לא היה הולך כלל אל המדבר לקבל את התורה. לכן כתבה התורה כהן מדין, להעיד עליו שעל אף שהיה כהן מדין ומלך, הוא נזח את מעמדו וכבודו ובא אל המדבר לקבל את התורה ללא שום נגיעה עצמית כלל.

דבר זה מהווה שבח גדול ליתרו, ולכן התורה כל כך משבחת אותו, עד שיתרה פרשה אחת וכתבה אותה על שמו (שמו"ר כ"ח), לפי שהלך להתגייר לשם שמים, ולא על מנת לקבל פרס, או כדי לעשות את התורה קרדום לחפור בה.

זאת משמיעה לנו התורה במה שהיא מקדימה וכותבת עליו כהן מדין שלא היה חסר לו שם לא כבוד ולא מלכות, ואף על פי כן עזב את הכל ובא אל המדבר, כי שמעו על הנסים של קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. משמע שאת הכל עשה ללא נגיעה עצמית, לא בשביל להקרא חותן המלך, אלא לשם שמים בלבד. וזאת מעלתו הנפלאה של יתרו.

דביקותו באמת של כהן מדין

"וישמע יתרו כהן מדין חותן משה". (שמות יח, א)

מה שמועה שמע ובא, מביא רש"י ז"ל בשם חז"ל (זבחים קטז); קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.

והדבר קשה מהבין. אם יתרו כבר החליט בעצמו לבוא לקבלת התורה לישראל, בשל הנסים ששמע, מדוע הוא עדיין נקרא הלאה בשם כהן מדין, והרי לכאורה התואר הזה היה צריך להעלם ממנו בשעה זו.

ונראה בביאור הענין בטוב טעם ודעת. הנה יתרו, עד שלא שמע את השמועות הללו נשאר עדיין בעירו, מדין, ולא הגיע אל בני ישראל, זאת על אף שכבר פרש מלהיות כהן מדין. ואם כן, כיון שלא הלך אל חתנו איש האלוקים ולא התחבר עמו, הרי שמשום כן נותר לו התואר "כהן מדין".

וכל זאת למה, כיון שלא שייך להשאר אדם בעל שני פנים: גם צדיק וגם רשע, גם כהן מדין וגם להתחבר אל העם היהודי. דבר זה בלתי אפשרי.

ולכן על אף שכבר פירש מעבודה זרה, לאחר שעבד כל עבודה זרה שבעולם, מכל מקום, כל זמן שלא עזב את עירו ובא אל המדבר לקבל את התורה, ולהתדבק בחתנו משה רבינו, הרי שעדיין נקרא שמו "כהן מדין". ואף שהתורה משבחת אותו, כאן היא עדיין מגנה אותו ומשאירה את שמו ותוארו "כהן מדין", כיון שנתר לגור במקום בו נקרא עדיין כהן מדין.

והרי כבר אמרו חז"ל (אבות ו, ט) איני דר אלא במקום תורה. ויתרו שדר עדיין במקום עבודה זרה, נקרא עדיין כהן מדין. ואולי מן הסתם המדיינים לא מצאו אדם מוכשר להיות כהן מדין כמו יתרו. וכל זמן שיתרו היה עוד במדין, הם קיוו שמה יתרו יבטל את יהדותו ויחזור להיות כהן מדין, אף שעקרונות כבר הוא לא שימש כהן במדין.

אלא שכעת בשמועו את הנסים שה' עשה לישראל עמו, בקריעת ים סוף ומלחמת עמלק כי ה' נלחם לישראל מלחמה פיטית, כמו שנאמר (שמות י"ד) "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", וגם נלחם להם מלחמה רוחנית בעמלק, שנאמר (שם יז, טז) "מלחמה לה' בעמלק מדר דר". מלחמה שהיא נגד הספק (כי עמלק עולה בגימט' כמנין ספק), שהיצר הרע מכניס בלב האדם להכשילו ולטורדו מהעולם. ואם כן, כשבני ישראל מוגנים עתה הן בגשמיות והן ברוחניות, לכן החליט עתה יתרו לעזוב את הכל ולצאת אל המדבר להתדבק במשה רבינו שהוא חתנו.

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il

פרשת יתרו כ"ב שבט תשע"ג

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
16:56	16:53	16:38	מוצאי שבת
17:54	17:53	17:52	רבינו תם
18:29	18:28	18:31	

הילולא דצדיקא

כב - רבי מנחם מנדל, השרף מוקוצק	כה. רבי ישראל ליפקין מסלנט, מיסד תנועת המוסר
כג - רבי יהושע רוקח, האדמו"ר מבעלזא	כו - רבי דוד הלוי, בעל "טורי זהב"
כד - רבי שאול הלוי מורטיריה,	כז - רבי חיים בירדוגו
אב"ד אמסטרדם	כח - רבי מרדכי גולדמן, האדמו"ר מזוועל

ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il

אמרי חכמים

סגולת הימים והלילות

חצות, ולאחר מכן עוסקים בזהר הקדוש, עד אור הבוקר.

בספר "אלף כתב", מסופר על מנהגו של ה"חתם סופר" שבכל ליל שישי היה עורך תיקון חצות עם בני ישיבתו הישיבה המעטירה "פרשבורג". כך גם נהגו אחריו בנו ה"כתב סופר" ונכדו ה"שבט סופר".

לעת זקנתו של ה"שבט סופר", תש כוחו והיה חלוש ולא היה באפשרותו להשתתף עם הבחורים, ועל ידי כך נחלש סדר אמירת תיקון חצות בהיכל הישיבה.

הגר"י ווייס מווערבוי זצ"ל מספר שם על מה שהסיחה לו בתו של מרנא החתם סופר: זה כמו עשרה שנים, שהגידה לי בדמעות שלישי, האישה הכבודה הצדיקה המפורסמת, מרת שרה לעהמן ז"ל, ברתאדמרנא רשכבה"ג ה"חתם סופר" זיע"א:

זה כמה לילות רצופות, ששואל אותה מרנאזלה"ה בחלום הלילה, מה זה ועל מה זה אין עושים תיקון חצות ברבים, בקהילתו ובישיבתו שבקהילת פרשבורג. והגדתי וסיפרתי זאת לפניו, וגנחי גנח וילוליליל, שאף כי יש איזה חברה קטנה (שעורכים תיקון חצות) אבל מעט הם וראוי לעשות תיקון בזה".

יותר מאלף תעניות

ראויים לציון הם דברי רבינו יוסף חיים מבבל זיע"א, בעל ה"בן איש חי", הכותב בספרו "תורה לשמה" (שו"ת סי' תמ"ט): "אף שהמנדד שינה מעיניו כל הלילה, ודאי מצוה עביד שתואיל לו לכפרה לתיקון כרת, אך דעו וראו כי יש בו הפסד מצד אחר, כי השינה יש בה מעלה גדולה על פי הסוד לחדש הנשמה והמוחיין".

עצתו של הבן איש חי היא אפוא ש"לא ירבה אדם לעשות תיקון זה בכל שבוע, אלא די לו לעשותו פעם אחת בחודש דהיינו שיעשנו בכל ליל ערב ראש חודש".

ומענין לענין; בספר "אוהל אלימלך" מובא בשם הרה"ק רבי אריה מאופאולא, שאליהו הנביא זכור לטוב בא אל הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א, וגילה לו כי בשמים ובמתבתא דרקיעא נפסקה ההלכה שלא יעסקו בתעניות ובסגופים, כי הדור חלוש. רק יוסיפו לעסוק בתורה ובעבודה.

וכך כותב הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זיע"א: מי שמבליג על כעסו שזה ליותר מאלף תעניות, כפי שכותבת הגמרא "המעביר על מדותיו מעבירים ממנו כל פשעיו". ואין העולם מתקים אלא על מי שבולם עצמו בשעת מריבה

עוד מובא בספר "יסוד העבודה", הנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה: תורה מכפרת מגני ומצלי, ותלמיד חכם אין אש של גיהנם שולטת בו. והקובע לו ללמוד ערך חמש שעות בלא שום הפסק דבור בענין אחר ובלא ענין - נראה לי שדבר זה הוא ענין נפלא המועיל, מזכך, מכפר ומביא את אותו אדם לתשובה וכפרה מעולה.

רוב רובם של ימי השובבי"ם כבר מאחרינו, כשלפנינו עוד כשבועיים ימים בשתי השבתות של פרשת י'תרו ופרשת מ'שפטים. ממו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א, שמענו בכמה הזדמנויות על מעלת ימים אלו שהם כידוע מסוגלים לחזור בתשובה ולהתקרב אל הבורא ית"ש. כפי שגם מצינו בהרבה קהילות אשר אומרים סליחות מיוחדות לימי השובבי"ם. ורמז מצאו לדבר על סגולת הימים הללו; "שובו בנים שובבי"ם" (ירמיה ג, יד), שובו בנים בימי השובבי"ם.

מנהגי פרישות וזהירות נוהגים חסידים ואנשי סגולה, בימי השובבי"ם. החיד"א רומז לכך בספרו "ברכי יוסף" (סימן תרפ"ה): "ובימים אלו הוא תיקון גדול לקדש עצמו במותר לו". כך גם בספרי המוסר והחסידות המעידים על רבים מבני עליה המתענים בפרשיות שמות עד משפטים משבת לשבת, ונוהרים כל ימי השובבי"ם מלאכול דבר מן החי (היינו בבשר ועופות). ורבים אחרים מסגפין עצמן שאינם אוכלים שום תבשיל חי בערב אחר התענית ועושין טבילות רבות במקוה כל יום. נהראנהרא ופשטיה.

בכתבי האר"י ז"ל נמצא כי בנוסף לתעניות שמתענים בשבועות אלו, הרי שישנו עוד תיקון נוסף והוא; אמירת קריאת שמע שעל המיטה בכוונה. וסגולת כחהמצוה להרוג את המזיקים שברא האדם ע"י עוונותיו.

נציין עוד בענין זה, כי בספר "אור הנר" מובא בשמו של הקדוש מוהר"ם מטשערנוביל זיע"א: שלושה דברים גילה לו אליהו הנביא זכור לטוב, לתיקון היסוד.

(א) להיות ניעור כל ליל שישי עש"ק.

(ב) להתענות שובבי"ם ביום שישי דוקא, ולא ישלים.

(ג) לגמור כל התהילים בלא הפסק ביום השבת בבוקר.

העושה כן ניצול

בהיכלי הישיבות הקדושות, מוקדש ליל שישי ללימוד התורה. סדר הלימוד בלילה מתארך עד לחצות, ובני העליה אף מוסיפים לשקוד על תלמודם לאחר מכן, בפרט בימי השובבי"ם, המסוגלים לתיקון היסוד בעת הרצון של ליל שישי.

המקובל רבי מאיר פאפירש תלמיד מהר"י צמח זצ"ל, מעיד על המנהג בארץ הקדושה: "נהגו בכל ארץ הקדושה להיות ניעור בכל ליל שישי ויום שלפניו, דהיינו יום חמישי ולילה שלאחריו, ולומדים ואינם מדברים דברים בטלים, והעושה כן ניצול".

עוד עדות לכך אנו מוצאים בספר "שערי ציון" (שער ד): "נוהגים בכל גילות ארץ הקדושה, תוגרמה ואיטליה, שאנשי מעשה לומדים כל ליל שישי; עוסקים במשניות ובמדרש עד חצות לילה, ואחר כך עושים תיקון

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

עוון גדול הוא

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "בשנת מות המלך עזיהו". (ישעיהו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מתואר ענין גילוי שכינה בבית הבחירה בירושלים, כפי המתואר בפרשה על גילוי השכינה לעיני כל ישראל במעמד הר סיני ומתן תורה.

המרגל בחבירו עובר באיסור 'לא תלך רכיל', ועוון גדול הוא הגורם להרוג נפשות מישראל. 'רכיל' הוא המספר לחבירו מה אמר עליו פלוני או מה עשה לו פלוני, אף אם אין בדברים אלו מצד עצמם גנאי אמיתי, ואף אם הלה לא היה מכחיש זאת, משום שהצדק עמו או שהיתה לו בדברים כוונה אחרת.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגדול
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

מעלת יתרו; ביטול והכנעה לפני השי"ת

לומר שאפילו שאדם שומע שמועה נכונה, עליו לעבוד בכוחות עצמו לשנן אותה ולהחזירה יותר עמוק אל לבו, כדי שהשמועה הנכונה תפעיל עליו השפעה ותשפיע עליו. וזה שעשה יתרו.

יוצא אפוא, שכאשר אדם שומע ומרגיש שהדברים נכונים אל ליבו, עליו לבוא מיד לבית המדרש כל זמן שהוא חם, ועליו לעבוד על עצמו לבל יתקרר. שאם ח"ו תשתכח ממונו השמועה, הוא יתקרר ואפילו אם היא נכונה. וכפי שאכן ראינו שבני ישראל לא רק ששמעו אלא אף ראו בעיניהם את גדולת ה', עד שהגיעו לרמה גדולה של אמונה, ולמרות כל זאת כשרפו ידיהם מדברי תורה מיד אמרו (שמות י"ז ז') "היש ה' בקרבנו אם אין".

זהו שאמרו חז"ל (שבת פח.) כפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. והסיבה לכך היא, כדי שירגישו שקיום התורה אפשרי רק כשאדם מכופף את עצמו כגיגית על התורה, ומקדיש עבור התורה את כל כולו במסירות נפש, כדי שלא יפול לידי היצר הרע. ועליו להמשיך ככה יום יום מתוך ביטול והכנעה.

משל למה הדבר דומה, לאדם הרוצה לזרוק עצמו מהקומה העליונה, ואז כופין אותו בכוח שלא לעשות כן, ומונעים ממנו איבוד עצמי לדעת. כך הקב"ה הראה להם באותו הרגע את היצר הרע המושך אותם, וכפה עליהם לטובתם שלא ילכו אחר היצר הרע, ועליהם להמשיך בדרך הזאת אם הם כופים את עצמם ומתכופפים לכבוד התורה. זאת היתה מעלתו של יתרו, שכפף עצמו על דברי תורה, וברגע בו שמע, בא אל המדבר לשמוע דברי תורה מפי השי"ת.

על הפסוק "וישמע יתרו" (שמות י"ח א'), מביא רש"י ז"ל בשם חז"ל (זבחים קטז.) מה שמועה שמעו ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. ויש להבין, הרי כל העולם שמעו את אותה שמועה ששמע יתרו, אם כן מדוע הם לא באו ורק הוא בא.

ונראה בהסבר הענין בטוב טעם. הנה כל העולם שמעו רק פעם אחת, ולא חזרו על אותה שמועה, מכיון שכל אחד אמר נחכה עד שיבואו בני ישראל אלינו וילמדו אותנו תורה. בינתיים נשתכחה מהם השמועה ונתקדשו, ולא הרגישו את רוממות הא-ל ונשארו בבחינת גבהות הלב.

מה שאין כן יתרו, כשמע את השמועה המשיך בכוחות עצמו לחדש את אותה שמועה כדי שתכנס באוזניו, וזה גופא סימן שהוא רוצה לשנות את עצמו. מכיון שכלל שהאדם משמיע את השמועה באוזניו, כך הוא מתבטל יותר ויותר, שמצד אחד הוא רואה את שפלותו, ומצד שני הוא רואה יותר ויותר את רוממות השי"ת.

וקשה, וכי האחרים לא שמעו שמועה נכונה, ואם כן מדוע לא באו. אלא צריך

"לא טוב הדבר אשר אתה עשה". (יח. יז.)

לא רצה ה' לומר פרשה זו למשה אלא שיבוא יתרו לחדשה, וזאת - כך מסביר רבי אברהם סבאע בספרו "צרור המור" - כדי שיכירו ישראל חכמתו של יתרו, כי לא לחינם הלך משה לישא את בתו אלא מפני שהוא מינו וחכם כמותו.

"והודעת להם את הדרך". (יח. כ.)

בדרך רמז ביאר בעל ה"מעיל צדקה" את הכתוב:

נקט הכתוב "והודעת להם שזהו" בית חייהם" - שהוא אומנות ברישא, ואח"כ "את הדרך" זו גמילות חסדים. והרמז בזה הוא כשמלמד אומנות יהיה דעתו כדי להרויח לעשות גמ"ח, ועל ידי כן ה' יצליח בידו שיזדמן לו ריוח להתפרנס ולעשות גמ"ח כאשר עם לבבו, דהקב"ה מחשבה טובה מצרפה להוציאה בפועל למעשה.

"ויבאו מדבר סיני ויהנו במדבר". (יט. כ.)

במדרש תנחומא שאלו; למה ניתנה התורה במדבר? לומר, מה המדבר מופקר לכל בני אדם, אף דברי תורה מופקרין לכל מי שירצה ללמוד.

והוסיף המב"ט עוד כי העיקר שיהא אדם שמח בחלקו ואל ירוץ אחרי המותרות שאין להם סוף, אלא יסתפק במה שיש לו. ויחשוב שהוא נמצא במדבר, שהאדם הנמצא במדבר אינו חושב אלא על דברים הכרחיים ביותר, שהעיקר לקיים הגוף כדי שיוכל אדם לעבוד את השי"ת.

"וידבר א-להים את כל הדברים האלה לאמר". (כ. א.)

בזה הפסוק יש ז' תיבות וכ"ח אותיות, וכן בפסוק א' של בראשית, וכן במענה של קדיש, אמן, יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמיעלמא.

מן המעיין

ובזה מצאו רבותינו בעלי התוספות אסמכתא למה שאמרו חז"ל, שכל העונה אמן בכל כוחו - נעשה כביכול שותף להקב"ה במעשה בראשית ובמתן תורה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויספר משה לחתנו". (יח. ח.)

הגם שאמר הכתוב וישמע וגו' את כל אשר וגו', אולי שהיו פרטים שלא שמעתן אזנו, או אפשר שלא הצדיק הפלאות לצד הגזמת העניינים, או שהגם שקדם לו מהידיעות, עדיין היה מסתפק שלא נרתק חבל מצרים שעל צואריהם.

וסיפר לו משה ענין שלא היה יכול לדעת מזולתו, והוא הריגת שר מצרים שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא בשלח יג) שראהו ישראל מת, ובזה החליט יתרו כי פקע נירם מעליהם.

ואולי כי זה הוא שרמז הכתוב באומרו "את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצילם" וגו'. שהודיעו מרדיפת השר, כי יתרו כהן מדין היה ומן הסתם הם יבחינו וידעו כי יש שרי מעלה על כל אומה, וסיפר לו כי רדף אותם הוא בעצמו, דכתיב (לעיל יד. י) "והנה מצרים נוסע אחריהם", ומזה רעשו ופחדו ישראל, וכמו שפירשנו שם. וכשמע יתרו כן אמר ברוך וגו' מתחת יד מצרים, שהוא השר, שמצרים שמו. ונכון.

מסילות ישרים

מסילות לערכים ולמידות טובות

דרכו של הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל היתה למסור מידי שבת בשבתו רעואדרעוא, דרשה בעניני פרקי אבות בשבתות הקיץ. רבים וטובים היו נוהרים לבית המדרש לשמוע את דבריו המאירים.

וייסד רבי יהונתן בדבריו חוצבי הלהבות - שאין המדובר בחסד שנוקקים אותם נצרכי חסד מעמנו, אלא בנצרכי החסד מאת הבורא, שזה כל יחיד מאתנו, הרי חפצים אנו לקבל חסד ולקבל את הצדקה האמיתית מאת הבורא. אם לא נדע את הלכות ופרטי דיני החסד הללו, היאך נצפה מהבורא יתברך שיעשה זאת עמנו לשמוע לבקשותינו.

הדברים היו לפלא, בעיני אותו תלמיד חכם, האיך מן השמים כיוונו אליו, שיעסוק תדיר אף בלימוד פרקי אבות ויקבל עליו נימוסין שבהם, ובכך יזכה אף הוא שיעשו לו מדה כנד מדה ממרום.

אשתי בודאי רעבה

מידותיו של אדם, כך מפורסם בשמו של רבינו חיים ויטאל זצ"ל, נמדדות הם בעיקר כפי יחסו אל אשתו ובני ביתו. וכך באמת מצאנו אצל בעלי המידות, שהיטיבו למומש את מידותיהם הטובות תחילה וראש בתוך הבית פנימה, ובהעדר שניה היטיבו את מידותיהם כלפי אנשי העולם הגדול.

הסבא מסלבודקא רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, היה דורש מתלמידיו הנשואים שיגלו יחס אדיב ומכובד לנשותיהם, ואת מידת החסד שהאדם נדרש להטיב עם הבריות, יבצעו ראשית כל עם נשותיהם ובני ביתם, שכרגיל מזלזלים בהם מתוך שרגילים עמם.

ומעשה שהיה עמו: באחרית ימיו בעת שהותו בעונת הקיץ בתל אביב, היה רגיל רבי נתן צבי פינקל לומר שיחות מוסר בבית מלוננו בלילי שבתות בין השמשות לפני אנשי תורה ותלמידיו לשעבר.

פעם נמשכה השיחה יותר מן הרגיל עד שהגיע זמן תפילת מעריב, והנה פתחה אשתו הרבנית - שהיתה ספוגה מרוחו של רבי נתן צבי ובקיא באורחותיו - את הדלת ולחשה: "הם לא בחורים בישיבה, יש להם נשים!" מיד הפסיק רבי נתן צבי את שיחתו בתוך שיא התלהבותו וציוה להתפלל.

כשאחד מהנוכחים העיר: "הנשים שלנו אינן מקפידות". השיב לו רבי נתן צבי: "ראשית כל, אינני מאמין לכם, ואין לכם רשות לוותר על חשבונן. שנית, הרי אשתי בודאי רעבה ואין לי רשות לעכבה". לא הועילו כל הפצרות הנוכחים שהשתוקקו לשמוע את סוף הרעיון שבדרשתו, והוא האיץ בהם להתפלל, ומיד אחר התפלה מיהר לברך כל אחד בברכת "שבת שלום" ושלחם לביתם.

אני מצלצל תמיד לרבנית

על הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל, מסופר שפעם בא אליו איש צעיר והתלונן כי אשתו מתרעמת על כך שאין הוא מצלצל אליה במשך היום. אמר לו רבי משה בתמהון: "אין ספק שעליך לצלצל אליה במשך היום, אני עצמי מצלצל תמיד לרבנית".

נכדו, הרב מרדכי טנדלר, אשר כמעט לא מש ממנו בשנותיו האחרונות, זוכר כיצד דירבן אותו רבי משה להחזיר צלצולים לאשתו ללא דיחוי. הוא גם לא הרשה לו להישאר איתו מעבר לזמן המתוכנן, באומרו: "חשוב יותר כי תהיה בבית בזמן שאשתך מצפה לך, מאשר להישאר איתי כאן".

בנו רבי צבי הירש זצ"ל, מתאר בערגה כיצד גדולים וצדיקים נהרו אף הם לשמוע את דרשת אביו בעניני פרקי אבות. הוא אף תיאר איך שהאר"י הקדוש זיע"א בהיותו בצפת, הלך בקביעות מידי שבת לבית הכנסת בכדי לשמוע את הדרשה של רבי משה אלשיך זיע"א בפרקי אבות, להראות לעם ה' את יופיה של התורה הקדושה, ולימוד דרכי אבות שיעיקרן תורת המידות.

והנה סח רבי צבי הירש; באחד השבתות הגיע לביתו עובר אורח, איש חסיד ות"ח. הודעת לי כי הנני הולך לדרשת הרב דמתא בפרקי אבות, ומשתבח בו אותו האיש שהוא אינו הולך לשם, שכן מעולם לא שמע דרשה מהרב מרא דאתריה, כיון שהוא מחזיק עצמו תלמיד חכם וחסיד לא פחות מן הרב ומה לו ולדרשתו. וענית ואמרת לי כדי בזיון - אוי לאותה בושא וכלימה.

תחילה הוכיחו רבי צבי הירש והראה לו דברי אביו על הכתוב "מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה". והקשה מה שייכות יש בין קבלת התפלה לשמיעת דברי תורה? אלא שפירוש הדבר הוא, היות וקשה היתכן שהאדם לא ירצה לשמוע דברי תורה הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים ויצאים מאת ה' שכל אלקי, ועל כרחך משום שאומר - כי אותו האומר זאת הוא קטן הערך יותר ממנו, והגדול אין צריך לשמוע מן הקטן ממנו.

אולם טעותו גדולה היא לאין ערוך. שהרי לפי שיטתו שהגדול אינו צריך לשמוע מן הקטן ממנו, אם כן איך ישמע לו הקב"ה את תפילתו שהוא קטן ממנו אין ערוך אליו כלל. וזהו שאמר מסיר אזנו משמוע תורה באומרו שהוא קטן ממנו, לכן גם תפלתו תועבה, שהקב"ה אלף אלפי אלפים הבדלות ודאי גדול ממנו, לא ישמע לתפילותיו...

ולכן סגולה נפלאה היא להתקבל חמלתו, שיטה את אזניו לשמוע תורה אף למי שהוא קטן ממנו, ולזה צריך הטיית אוזן. היות כי היצר הרע אומר לו להיפך, לכן יבוש את יצרו ויטה אזנו לשמוע מן הקטן ממנו, ולעומת זאת מדה כנגד מדה גם הקב"ה ישמע לקול תפלתו.

אותו אדם קיבל בהכנעה את התוכחה והחליט מיני אותו יום לילך לדרשתו של הגר"א אייבשיץ בלימוד פרקי אבות.

באותה שבת שמע את דבריו של רבי יהונתן זיע"א שהקשה, מדוע ענינים חשובים אלו של בין אדם לחבירו, שנשנתה להם מסכת שלימה של פרקי אבות, ובהם עיקרי היסודות שנוצר האדם להתנהג עם הזולת, והרי לא מצאנו כן במצוות אחרות. דהנה עניני צדקה וחסד אינם נחלת הכלל, שכן רק מתי מעט בכל עיר הינם הנצרכים לנתינת חסד ועזרה, ואם כן מדוע נשנו משניות אלו לכלל ישראל באריכות כה גדולה.

בס"ד התקבלה תרומה ע"י הצדיק שחפץ בעילום שמו של סטים

פרח דוד על התורה

המעוניין: ישלח צ'ק לת.ד. 16253 ירושלים מיקוד 91162
לפקודת "פניני דוד ירושלים" ע"ס 48 (דמי המשלוח בלבד), בצירוף שם כתובת וטלפון.
או בבנק הדואר מ.ח. 8473702 ע"ש "פניני דוד ירושלים"
לא תהיה חלוקה במשרדי המוסדות!!!

לפרטים: 02-6334197 בין השעות 9:30 - 14:00 בלבד!